

Aleksander Daszewski

radca prawny, koordynator w Biurze Rzecznika Ubezpieczonych

Zwrot wszelkich kosztów związanych z wypadkiem

W razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia w wyniku wypadku oprócz zadośćuczynienia i rent poszkodowani mogą w ramach naprawienia szkody żądać od sprawcy lub jego ubezpieczyciela zwrotu wszelkich wynikłych z tego powodu kosztów. W przypadku bezpośrednio poszkodowanych podstawę prawną zwrotu kosztów związanych z wypadkiem stanowi art. 444 § 1 k.c., który mówi, że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Ponadto – co się szczególnie podkreśla w zdaniu drugim przepisu – na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Mało kto zdaje sobie jednak sprawę, że katalog potencjalnych powypadkowych kosztów, których zwrotu może domagać się poszkodowany, jest wyjątkowo obszerny, bowiem obejmuje on różnorodne koszty pozostające w związku z wypadkiem – na co wskazuje dyspozycja przepisu art. 444 § 1 k.c. mówiąca o wszelkich kosztach wynikłych w związku z uszkodzeniem ciała lub wywołaniem rozstroju zdrowia.

Aby przybliżyć i uświadomić osobom poszkodowanym i uprawnionym, jakiego rodzaju mogą to być koszty, bazując na doświadczeniach praktycznych i orzecznictwie sądowym, poniżej grupujemy je tematycznie, a tym samym przypominamy zakres potencjalnych kosztów podlegających zwrotowi.

W pierwszej kolejności – o czym wprost wspomina przywołany wyżej przepis – będą to koszty związane z szeroko pojętym leczeniem poszkodowanego, w tym również z jego rehabilitacją. W praktyce będą to w szczególności:

- koszty zakupu leków, preparatów, maści, opatrunków, bandaży itp., których stosowanie ma na celu przywrócenie poszkodowanemu sprawności oraz zmniejszenie dolegliwości powypadkowych;
- koszty oprotezowania, zakupu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, np. wózków inwalidzkich, protez (również tych zaawansowanych technologicznie), kul,

usztyniaczy, łupek, stabilizatorów, gorsetów, kołnierzy ortopedycznych, materacy antyodleżynowych, specjalnych łóżek dla niepełnosprawnych, a czasami także okularów, aparatów słuchowych itp.;

- koszty wizyt w placówkach służby zdrowia (również tych odległych), badań, opinii, a także konsultacji u specjalistów;
- koszty skomplikowanych zabiegów operacyjnych wykonywanych wyłącznie w ośrodkach zagranicznych, których to zabiegów z braku specjalistów lub zaawansowanego technologicznie sprzętu nie wykonuje się w kraju;
- koszty różnorodnych zabiegów rehabilitacyjnych, terapii, masażu, a nawet zajęć gimnastycznych, np. na basenie, mających na celu przywrócenie sprawności i zmniejszenie dolegliwości powypadkowych;
- koszty związane z lepszym odżywianiem poszkodowanego będącego w okresie leczenia i rehabilitacji, mającym na celu przyspieszenie lub polepszenie procesu przywracania organizmu poszkodowanego do zdrowia, a także poprawę nastroju, nastawienia oraz wiary w powrót do zdrowia i normalne funkcjonowanie.

Kolejną grupą kosztów, o których wspomina przepis w przypadku inwalidztwa, są koszty przygotowania do innego zawodu, czyli w praktyce czesnego i innych opłat związanych z podjęciem nauki, mającej na celu zdobycie nowego wykształcenia, kursami, szkoleniami, zakupem podręczników i innych pomocy naukowych niezbędnych do przygotowania się i zdobycia umiejętności pozwalających na wykonywanie nowego zawodu, uwzględniającego powypadkowy stan zdrowia poszkodowanego.

Następną ważną grupę kosztów występujących w praktyce stanowią szeroko pojęte koszty pomocy i opieki nad poszkodowanym, czyli koszty celowej i uzasadnionej opieki nad poszkodowanym świadczonej przez osoby trzecie oraz członków rodziny w okresie leczenia i rehabilitacji, a także koszty wykonywania określonych prac, np. sprzątnięcia, robienia zakupów, przygotowywania posiłków, pomocy w czynnościach higienicznych, umyciu głowy itp., czasami także koszty profesjonalnej opieki pielęgniarstwa.

Istotną w praktyce grupę kosztów stanowią również koszty transportu poszkodowanego i jego bliskich, tj. koszty dojazdów na wizyty lekarskie, konsultacje i zbiegi rehabilitacyjne, przewozu do szpitala, do domu lub w inne uzasadnione potrzebami poszkodowanego miejsca, a także koniecznego transportu najbliższych poszkodowanego w celu odwiedzin i opieki nad poszkodowanym w szpitalu.

W niektórych poważniejszych przypadkach będą to również koszty adaptacji mieszkania stosownie do potrzeb poszkodowanego, takie jak koszty przystosowania pomieszczeń do indywidualnych powypadkowych potrzeb poszkodowanego, tj. przerobienie łazienki i ubikacji – wyposażenie ich w urządzenia pomocowe, bariery, chwytaki, drabinki itp. Niekiedy koszty te będą związane z zamianą mieszkania, np. z położonego na wysokim piętrze bez windy na znajdujące się na parterze, a także z wykonaniem podjazdów, pochylni dla niepełnosprawnych, przystosowaniem innych urządzeń czy zniesieniem barier architektonicznych.

Inne występujące w praktyce koszty dotyczą przerobienia lub wręcz zakupu pojazdu dostosowanego do potrzeb inwalidzkich, umożliwiającego osobie poszkodowanej dalszą pracę czy też kontynuowanie działalności gospodarczej.

Prócz zwrotu poniesionych kosztów związanych z wypadkiem warto również pamiętać – o czym stosunkowo często się zapomina – o możliwości dochodzenia zwrotu utraconych zarobków, będących różnicą pomiędzy zarobkami przed wypadkiem a dochodami osiąganymi w okresie leczenia i rehabilitacji, a także o odszkodowaniu za uszkodzone lub zniszczone w wypadku rzeczy osobiste, jak odzież, obuwie, okulary, telefon, bagaż podręczny, drobna elektronika czy zegarek.

Omawiając zwrot kosztów związanych z wypadkiem, trzeba przypomnieć, iż poza bezpośrednio poszkodowanym zwrotu niektórych kosztów mogą domagać się inne osoby, w praktyce najczęściej członkowie jego rodziny. Chodzi tutaj o koszty leczenia i pogrzebu poszkodowanego. Podstawę prawną roszczenia o zwrot wymienionych kosztów stanowi art. 446 § 1 k.c., który mówi, że jeżeli poszkodowany po wypadku zmarł, zwrotu kosztów leczenia i pogrzebu może domagać się osoba, która je poniosła. Tematyka zakresu zwrotu kosztów pogrzebu została omówiona szerzej [w poprzednim numerze Monitora Ubezpieczeniowego](#), natomiast zakres zwrotu kosztów leczenia jest analogiczny do omówionego na początku niniejszego opracowania.

Trzeba pamiętać, że przy staraniu się o zwrot omówionych wyżej kosztów wyjątkowo istotne są kwestie dowodowe, co oznacza, że osoba domagająca się ich zwrotu co do zasady powinna należycie udokumentować, że faktycznie takie koszty poniosła. Przy dowodzeniu poniesienia wymienionych wyżej kosztów dopuszczalny jest cały katalog środków dowodowych, np. faktury, paragony, rachunki dokumentujące poniesione koszty, umowy potwierdzające wykonanie usług pomocowych i opiekuńczych na rzecz poszkodowanego, a

czasami także oświadczenia w przedmiocie pokrycia kosztów, których nie można wskazać za pomocą dokumentów (np. oświadczenie sąsiada o przewiezieniu poszkodowanego do szpitala lub oświadczenie sąsiadki o świadczonych przez nią usługach pomocowych). Z tych względów sugerujemy możliwie najpełniejsze i szczegółowe dokumentowanie poniesionych wydatków związanych z wypadkiem, aby ułatwić sprawne dochodzenie ich zwrotu. Przy niemożności przedstawienia dowodów na poniesienie kosztów ich zwrot może być – i najczęściej jest – kwestionowany, a tym samym istnieje uzasadniona obawa, że nawet na drodze postępowania sądowego trudne będzie ich pełne odzyskanie.